

Wijkuitvoeringsplan Waterdael I en II

Naar een aardgasvrij-klaar Waterdael I en II in 2030

Titel: Wijkuitvoeringsplan Waterdael I en II
Versie: 1
Datum: 26 november 2024
Auteur(s): Tom Classens, Anneke Theunissen
Zaaknummer: 200662501

Inhoudsopgave

1.	Samenvatting	4
2.	Inleiding	4
2.1.	Hoe kwam dit plan tot stand?	4
2.2.	Betrokken partners	5
3.	Waterdael I en II	5
3.1.	Waarom waterdael?	5
3.2.	De wijk: fysieke en sociale kenmerken	5
3.3.	Hoe is de wijk betrokken?	6
3.3.1.	Communicatie	6
3.3.2.	Participatie	7
3.4.	De behoeften van de wijk.....	7
4.	Beleid en besluitvorming	7
4.1.	Kansen in Waterdael	7
4.1.1.	Energietransitie	8
4.1.2.	Kabels en leidingen	8
4.1.3.	Water en riolering.....	8
4.1.4.	Verkeer en wegen	8
4.1.5.	Groen	9
4.1.6.	De Ranonkel	9
4.2.	Besluitvormingsproces	9
5.	De weg naar aardgasvrij	9
5.1.	De gekozen warmteoplossing	9
5.2.	In stappen naar aardgasvrij	10
	Stap 1: Check de isolatie van het huis	10
	Stap 2: Verbeter de isolatie van het huis	10
	Stap 3: Check en verbeter ventilatie	10
	Stap 4: Check je radiatoren	10
	Stap 5: Elektrisch koken	10
	Stap 6: Vervang de cv-ketel.....	10
5.3.	Welke opties zijn er?	11
5.4.	Aandachtspunten bij de overstap naar all-electric.....	11
	Het elektriciteitsnet	11
	Geluidsoverlast.....	11
	Vergunningen en wettelijke eisen	12
5.5.	Financiële realiseerbaarheid	12
6.	Plan van aanpak	13
6.1.	Uitgangspunten	13
6.2.	Actieplan.....	13
6.2.1.	Middelen	13
	Website	13
	Nieuwsbrief	14
	Informatiebijeenkomst.....	14
	Webinar	14
	Huisbezoeken EnergieHuis Slim Wonen	15
	IJkmoment.....	15

6.2.2. Doelen	15
Het verlagen van het gas- en elektriciteitsverbruik in Waterdael	15
Bewoners weten financiële ondersteuning te vinden	15
Bewoners weten welke financiële ondersteuning de gemeente biedt	16
Bewoners zijn op de hoogte van technische ontwikkelingen	16
Bewoners zijn op de hoogte van ontwikkelingen rond het elektriciteitsnet	16
Bewoners inspireren elkaar	16
Bewoners krijgen op basis van maatwerk ondersteuning bij hun verduurzamingsplan	17
6.2.3. Overlegstructuren.....	17
Klankbordgroep	17
EnergieHuis Slim Wonen	17
Enexis	17
woCom	18
Interne communicatie.....	18
6.3. Mensen en middelen.....	18
6.3.1. Beschikbare financiële middelen	18
6.3.2. Bemensing projectteam.....	18
6.4. Risico's en maatregelen om deze risico's te verkleinen.....	19
6.4.1. Betaalbaarheid investeringen	19
6.4.2. Netcongestie.....	19
6.4.3. Terugverdientijd zonnepanelen.....	19
6.4.4. Geluidsoverlast warmtepompen.....	20
6.4.5. Niet-verplicht karakter WUP.....	20
7. Juridische borging	20
8. Monitoring, evaluatie en herijking	20
8.1. Monitoring.....	20
8.2. Evaluatie.....	21
8.3. Herijking.....	21
Bijlagen	22
Betrokkenen bij dit WUP.....	22
Projectgroep	22
Klankbordgroep.....	22
Gemeente-interne stakeholders.....	23
Externe stakeholders	23
Waterdael	24
Kaart Waterdael I en II, inclusief energielabels.....	24
Straatnamen en aantallen woningen in Waterdael I en II.....	24
Typen bebouwing in Waterdael I en II.....	25
Bouwjaren van woningen in Waterdael I en II	26
Geschatte energielabels in Waterdael I en II o.b.v. rekentool Calcasa	26
Definitieve energielabels in Waterdael I en II	27
Opbouw van het elektriciteitsnet in Waterdael I en II	27
Standaardjaarafname Waterdael I en II.....	28
Verdeling leeftijdscategorieën binnen Waterdael I en II	28
Vragenlijst.....	28
Huurwoningen.....	29

Aardgasvrije koopwoningen	29
Niet-aardgasvrije koopwoningen.....	29
Aanvullend over verkeer rond basisschool De Ranonkel	30
Aanwijsbevoegdheid gemeente	30
Indicatoren monitoring.....	31

1. Samenvatting

Het Wijkuitvoeringsplan is een stappenplan van de gemeente Someren om Waterdael I en II aardgasvrij-klaar te maken tegen 2030. Aardgasvrij-klaar betekent dat jouw woning is voorbereid om zonder aardgas verwarmd te worden. Dit houdt in dat de woning goed geïsoleerd is en verwarmd kan worden met duurzame alternatieven zoals een warmtepomp. Het uiteindelijke doel is dat de wijk in 2050 volledig aardgasvrij is.

De gemeente helpt bewoners stap voor stap bij de overgang naar een energiezuinige woning. Dit doen we door:

- Verlagen gas- en elektriciteitsverbruik: bewoners worden geïnformeerd over de mogelijkheden voor energiebesparing door bijvoorbeeld te isoleren, zonnepanelen te installeren of een warmtepomp aan te schaffen.
- Financiële ondersteuning vinden: bewoners krijgen inzicht in subsidies en leningen via de website, nieuwsbrief en waar nodig met extra aandacht tijdens bijeenkomsten. De gemeente onderzoekt ook of aanvullende financiële ondersteuning noodzakelijk en mogelijk is.
- Op de hoogte van technische ontwikkelingen: doorlopend worden bewoners geïnformeerd over technieken om de woning energiezuinig te maken en ontwikkelingen rondom het elektriciteitsnet.
- Bewoners inspireren elkaar: bewoners die al stappen naar aardgasvrij hebben gezet delen hun ervaringen en openen bijvoorbeeld hun huis om anderen te inspireren en helpen met verduurzamingsmaatregelen.
- Maatwerkondersteuning voor verduurzaming: energiecoaches van het EnergieHuis Slim Wonen geven persoonlijk advies aan huis over de beste verduurzamingsopties in de betreffende woning.

Om deze doelen te bereiken, zet de gemeente in op de volgende acties:

- Website: een overzichtelijke website met informatie over aardgasvrij wonen, stappenplannen, subsidies, financiering en evenementen.
- Nieuwsbrief: vier keer per jaar ontvangen bewoners een nieuwsbrief met handige tips en verhalen van medebewoners.
- Informatiebijeenkomsten: minstens twee keer per jaar organiseert de gemeente informatiebijeenkomsten in de wijk. De inhoud wordt bepaald door de bewoners.
- Webinars: online webinars over bijvoorbeeld het gebruik van warmtepompen en isolatie worden ter beschikking gesteld.
- Huisbezoeken door Energiecoaches: het EnergieHuis Slim Wonen biedt gratis huisbezoeken aan voor persoonlijk advies over energiebesparende maatregelen.
- Jaarlijkse evaluatie: ieder jaar wordt de voortgang besproken en geëvalueerd. Bewoners kunnen input leveren en feedback geven, waardoor de acties blijven aansluiten bij de wijk.

2. Inleiding

2.1. Hoe kwam dit plan tot stand?

Het wijkuitvoeringsplan (hierna: WUP) dat u nu leest, is een vervolg op de keuze om te starten in Waterdael I en II (hierna: Waterdael) in de overgang naar een aardgasvrije gemeente.

Om de eerste stappen naar een uiteindelijk aardgasvrije wijk te zetten, waarin de behoeftes, zorgen en wensen van de bewoners een plek krijgen is gekozen om dit WUP op te stellen.

2.2. Betrokken partners

Voor het opstellen van dit plan hebben we input gekregen van de bewoners van Waterdael. Dit hebben we gedaan met een vragenlijst, die we tijdens bijeenkomsten en via nieuwsbrieven hebben verspreid. Ook hebben bewoners tijdens bijeenkomsten hun input gegeven, die we in het plan hebben opgenomen. We hebben samengewerkt met een klankbordgroep van vijf betrokken bewoners. Zij hebben veel invloed gehad op de invulling en uitvoering van het plan. De wijkraad is in het gehele proces op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen van dit plan.

Daarnaast is input opgehaald bij netbeheerder Enexis, woningcorporatie woCom, energiecoöperatie Zummerepower, het EnergieHuis Slim Wonen en diverse ambtenaren van verschillende afdelingen. Met deze partijen zijn één of meerdere gesprekken gevoerd om hun ideeën goed mee te kunnen nemen in het plan.

Toetsing en verbetering van dit WUP zijn uitgevoerd samen met de gemeentelijke projectgroep en de klankbordgroep.

Meer informatie wie er betrokken zijn geweest bij het opstellen van het plan vindt u in de bijlage "Betrokkenen bij dit WUP".

3. Waterdael I en II

3.1. Waarom waterdael?

In juli 2021 is de [Transitievisie Warmte Gemeente Someren 1.0](#) (hierna TVW) vastgesteld. In deze visie is aangegeven op welke wijze in de gemeente Someren richting 2050 stap voor stap, wijk voor wijk, alle woningen en gebouwen van het aardgas af gaan.

In de TVW zijn Someren Centrum, Someren Noord en Waterdael als mogelijke startwijken aangewezen. Daarna is aanvullend onderzoek uitgevoerd waaruit bleek dat het individueel van het aardgas afgaan de meest voordelige optie is in Waterdael. Op basis van dit onderzoek is het advies aan het college voorgelegd om in Waterdael te starten en in te zetten op het aardgasvrij-klaar maken voor 2030. De belangrijkste redenen om als eerste in Waterdael aan de slag te gaan, zijn de relatief jonge woningen. Deze zijn over het algemeen goed geïsoleerd. Daardoor is er een relatief lage investering nodig om naar aardgasvrij te gaan. De zogenoemde individuele oplossingen bieden bewoners de kans om op hun eigen tempo aan de slag te gaan.

3.2. De wijk: fysieke en sociale kenmerken

Waterdael wordt omringd door de Kanaalstraat, Witvrouwenbergweg, Burgemeester Roelslaan en Muldersweg. Er staan 495 woningen, waarvan 86 woningen van woCom. Daarnaast ligt basisschool De Ranonkel in de wijk. De bebouwing kenmerkt zich door veel unieke woningen. Het zijn met name vrijstaande, twee-onder-een-kapwoningen en hoek- en rijtjeswoningen.

Het merendeel van de woningen is gebouwd tussen 1991 en 2007. In de periode van 2020 t/m 2023 is het gasverbruik in Waterdael met 14% afgenomen van een standaardjaarafname¹ van 745.090 m³ (1.505 m³/woning) in 2020 naar 539.758 m³ (1.090 m³/woning) in 2023. Het verbruik kan tussen woningen flink verschillen, maar het [gemiddelde verbruik](#) in de wijk laat geen bijzonderheden zien. Voor specifiekere informatie over energielabels binnen de wijk Waterdael kunt u de bijlage "

---

¹ De standaardjaarafname is de verwachte jaarafname van een afnemer op een netaansluiting bij gestandaardiseerde condities op basis van een genormaliseerd jaar. De afname is gecorrigeerd voor stijgingen en dalingen in afname als gevolg van koudere of warmere winters.

Waterdael" raadplegen.

Een gemiddeld huishouden in de wijk bestaat uit 2,4 personen. De gemiddelde leeftijd is 42 jaar en van de bewoners is 53% man en 47% vrouw.

Bewoners wonen vaak lang in Waterdael. Soms vrijwillig, maar soms ook onvrijwillig vanwege bijvoorbeeld het ontbreken van doorstroommogelijkheden naar een kleinere woning in de buurt.

Voorzieningen liggen veelal buiten de wijk. Basisschool De Ranonkel is het enige openbare gebouw in Waterdael, waar diverse bewoners van binnen en buiten de wijk bijeen komen. Basisschoolkinderen uit de wijk gaan hier naartoe, maar veel kinderen gaan ook naar de Mariaschool of LeerRijk. Doordat Waterdael een echte woonwijk is, zijn er in de ochtend en avond veel verkeersbewegingen van bewoners die kinderen naar school brengen en op en neer naar hun werk gaan. In de wijk is weinig sociale onrust en het is er in het algemeen rustig.

Er zijn in Waterdael geen energiecoöperaties, buurtstichtingen, bewonersinitiatieven of verenigingen. Er is dan ook relatief weinig sociale cohesie. De wijkraad Waterdael is op de hoogte gehouden over de voortgang van dit WUP.

In de bijlage "

Waterdael" vindt u een gedetailleerder overzicht van de diverse fysieke en sociale kenmerken van de wijk.

3.3. Hoe is de wijk betrokken?

Om de bewoners van Waterdael te betrekken bij het opstellen van dit WUP en hen te motiveren om aan de slag te gaan met het onderwerp "aardgasvrij wonen", zijn verschillende communicatie- en participatie-acties uitgevoerd. Op www.someren.nl/waterdael vindt u meer informatie over de diverse uitgevoerde acties én over acties in de toekomst.

3.3.1. Communicatie

Om een WUP te maken dat aansluit bij Waterdael, is het belangrijk dat de bewoners op de hoogte zijn van het op te stellen WUP en de voortgang hiervan. Wanneer bewoners namelijk niet weten dat de gemeente aan het WUP werkt, kunnen zij hier ook hun mening niet over geven. Om zo veel mogelijk bewoners te bereiken is het volgende ondernomen:

- Er is een website opgezet (www.someren.nl/waterdael) met daarop de informatie over dit plan en de uitvoering ervan.
- Er is aandacht aan het WUP besteed tijdens de wijkwandeling in oktober 2023.
- Er is aandacht aan het WUP besteed tijdens informatiebijeenkomsten in de wijk in februari, mei en oktober 2024. Deze bijeenkomsten gingen over het thema 'een aardgasvrij-klaar Waterdael'.

- Er is aandacht aan het WUP besteed in de nieuwsbrief "Waterdael I en II aardgasvrij-klaar in 2030". In april, juni, augustus en november 2024 is deze nieuwsbrief huis aan huis bezorgd.
- De wijkraad (Waterdael I, II en III) is meermaals benaderd en wordt geïnformeerd over de voortgang van het WUP.

Deze communicatie-uitingen maken ook deel uit van de uitvoering van dit WUP.

3.3.2. Participatie

In Waterdael hebben we bewoners op verschillende manieren de mogelijkheid gegeven om hun ideeën en wensen te delen en mee te denken over het WUP. Bewoners hebben op de volgende manieren meegedacht over en meegewerkt aan dit WUP:

- We hebben regelmatig input gevraagd aan bewoners over het WUP. Dit gebeurde tijdens de informatiebijeenkomsten en wijkwandeling. We vroegen actief om tips, mogelijke acties en andere input.
- Er is een vragenlijst verspreid in de wijk. Deze vragenlijst werd gedeeld tijdens een informatiebijeenkomst, via de nieuwsbrief "Waterdael I en II Aardgasvrij-klaar" en is bij bewoners persoonlijk onder de aandacht gebracht tijdens het rondbrengen van de nieuwsbrief door de klankbordgroep. In de vragenlijst beantwoordden bewoners vragen over hun woning en de verduurzaming ervan, maar ook over de obstakels bij het verduurzamen en de rol die zij van de gemeente verwachten. De vragenlijst en uitkomsten vindt u in de bijlage "Vragenlijst".
- Er is een klankbordgroep opgericht die meedenkt over een aardgasvrij-klaar Waterdael. Zij denken mee over hoe bewoners betrokken kunnen worden bij het WUP en de transitie naar aardgasvrij in de wijk. De klankbordgroep bestaat uit enthousiaste wijkbewoners. Bij bijeenkomsten van de klankbordgroep zijn meestal 3 of 4 bewoners aanwezig, samen met een energiecoach en de directeur van het EnergieHuis Slim Wonen en de ambtenaren die verantwoordelijk zijn voor dit WUP. De klankbordgroep komt ongeveer eens in de twee maanden bij elkaar. In het proces dat leidde tot dit WUP hebben we acht sessies met de klankbordgroep gehad.

3.4. De behoeften van de wijk

Om te beoordelen of dit WUP en de diverse acties aansluiten bij de behoeftes van de wijk werd er doorlopend input gevraagd van de klankbordgroep, maar ook tijdens de diverse bijeenkomsten konden bewoners op een laagdrempelige manier hun inbreng kwijt. Daarnaast is er een vragenlijst ontwikkeld om een goed beeld te krijgen van waar de wijk nu staat richting en ten opzichte van aardgasvrij-klaar. Deze vragenlijst is door 58 bewoners ingevuld. Uit de vragenlijst blijkt dat:

- Het terugverdienen van de noodzakelijke investeringen door lagere energielasten, het gebruik kunnen maken van subsidies en andere financieringen en het bijdragen aan een beter milieu de belangrijkste redenen zijn om aan de slag te gaan met het aardgasvrij-klaar maken van de woning.
- De kosten, onzekerheid over de staat van het elektriciteitsnet en onzekerheid rond nieuwe technische ontwikkelingen de belangrijkste factoren zijn om nu nog niet aan de slag te gaan.
- Er vooral behoefte is aan informatieverstrekking en financiële ondersteuning.
- Bewoners van de gemeente verwachten dat zij bijeenkomsten verzorgt, individueel advies organiseert, online informatie verstrekt en financiële ondersteuning biedt.

De volledige vragenlijst, analyse en uitkomsten vindt u in de bijlage "Vragenlijst".

4. Beleid en besluitvorming

4.1. Kansen in Waterdael

Naast dat informatie is opgehaald in de wijk door met bewoners en betrokken organisaties te spreken, zijn ook andere afdelingen binnen de gemeente betrokken bij dit WUP. Wat zij als kansen zien in Waterdael is hieronder samengevat weergegeven. Met deze informatie kunnen we de mogelijkheden tot het koppelen van de kansen en uitdagingen in Waterdael goed benutten. Dat geldt zeker wanneer Enexis met de schop de grond ingaat om het elektriciteitsnet te verzwaren, maar ook als er vanuit de buurt initiatieven op andere thema's ontstaan. Niet alle kansen kunnen direct gelinkt worden aan een aardgasvrij-klaar Waterdael.

4.1.1. Energietransitie

De grootste uitdaging binnen dit thema is de overgang naar een aardgasvrije wijk. In deze overgang kunnen er ook bewonersinitiatieven ontstaan voor bijvoorbeeld gezamenlijke inkoopacties, verkennen van mogelijkheden voor een buurtbatterij of het grootschaliger gezamenlijk opwekken van elektriciteit.

4.1.2. Kabels en leidingen

Aanpassingen aan het elektriciteitsnet vinden op korte termijn niet plaats in Waterdael. Enexis maakt gebruik van een [buurtaanpak](#) om haar grootschalige aanpassingen te plannen. Op basis van de plannen per augustus 2024 is Waterdael aan de beurt over 11 jaar of later. Concreet betekent dit dat de planning voor Waterdael nog gemaakt moet worden en dat Waterdael tot en met 2036 op basis van huidige inzichten nog niet grootschalig wordt aangepakt.

Wanneer Enexis in Waterdael aan de slag gaat, wordt het elektriciteitsnet grondig aangepast. Er worden dan extra transformatorhuisjes geplaatst en kabels gelegd. Op die manier is het stroomnet in Waterdael klaar voor de aardgasvrije toekomst. Wanneer Enexis aan de slag gaat zal op veel plekken de schop de grond ingaan en worden kansen op het gebied van water, riolering, groen en verkeer waar mogelijk gekoppeld.

Als gemeente zijn en blijven wij met Enexis in gesprek over de ontwikkelingen in Waterdael. Deze ontwikkelingen kunnen namelijk invloed hebben op de planning van Enexis. Zie voor meer informatie over de afstemming met Enexis het hoofdstuk "Enexis".

4.1.3. Water en riolering

Voor dit thema staan op korte termijn geen grootschalige aanpassingen op de planning.

Waterdael bestaat uit twee vlakke delen. In het lage deel ontstaat bij hevige regenval wateroverlast. In het park nabij de basisschool De Ranonkel zijn daarom wadi's aangelegd die de kans op wateroverlast verminderen.

Wanneer in Waterdael de straten opengaan in verband met het verzwaren van het elektriciteitsnet, zullen de mogelijkheden worden onderzocht om regenwater niet meer in het riool te laten lopen, maar in plaats daarvan naar groenstroken te leiden of te laten infiltreren, en woningdaken af te koppelen. Dit zal ook de wateroverlast in Waterdael verminderen.

4.1.4. Verkeer en wegen

Voor dit thema staan op korte termijn geen grootschalige aanpassingen op de planning, maar wel kleinschalige aanpassingen.

Ten tijde van de aanleg van de wijk is ervoor gekozen om de rijbanen te voorzien van een opsluiting van gazonbanden. Het hoogteverschil bij oversteekplaatsen en inritten wordt als onwenselijk ervaren en is nadelig voor de toegankelijkheid. Eerder is besloten om niet te investeren in een aanpassing en deze situatie alleen aan te pakken bij een logisch moment zoals bij het opnieuw bestraten of vervangen van de trottoirs.

4.1.5. Groen

Dit thema biedt kansen op korte termijn.

De openbare ruimte is sober ingericht, wat aansluit bij beleid van de gemeente uit het verleden. De gemeente heeft de ambitie om meer te vergroenen en Waterdael biedt hier diverse kansen voor. Onder meer de pleintjes aan de Grouw en Amer, maar ook de wadi op de Eendracht, bieden kansen voor verdere vergroening van de openbare ruimte. Denk aan het aanleggen van nieuw groen, maar ook het verruimen en/of anders inrichten (meer variatie) van het bestaande groen. Bij de (nieuwe) groeninrichting en het beheer ervan houden we rekening met het veranderende klimaat en het verhogen van de biodiversiteit.

4.1.6. De Ranonkel

Naast de woningen is in Waterdael ook een basisschool aanwezig.

De uitbreiding in leerlingaantal van basisschool De Ranonkel is het meest relevante en actuele thema dat speelt op de basisschool. De uitbreiding is een gevoelig dossier binnen de wijk, wat kansen en uitdagingen biedt bij andere opgaves. De noodzakelijke uitbreiding is gerealiseerd in de Brigantijn. De problemen met het verkeer rond De Ranonkel staan ook op de agenda. Zie hiervoor de bijlage "Aanvullend over verkeer rond basisschool De Ranonkel".

4.2. Besluitvormingsproces

Dit WUP is een concretere invulling en uitvoering van de door de gemeenteraad vastgestelde Transitievisie Warmte. Daarom wordt dit WUP vastgesteld door het College van Burgemeester en Wethouders. Wanneer er voor specifieke acties aanvullend budget nodig is, zal hiervoor een voorstel aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

5. De weg naar aardgasvrij

5.1. De gekozen warmteoplossing

In Waterdael ligt een individuele oplossing het meest voor de hand. Dat betekent, dat elk gebouw een eigen, elektrische warmtevoorziening krijgt. Meestal zal dit een warmtepomp zijn, maar andere oplossingen zijn natuurlijk ook mogelijk (zie ook het hoofdstuk "5.3. Welke opties zijn er?"). Het is aan de bewoner om een oplossing te kiezen die aansluit bij zijn of haar wensen.

Het eerder uitgevoerde haalbaarheidsonderzoek voor warmtenetten heeft aangetoond dat een warmtenet, met welke duurzame bron dan ook, in de wijk Waterdael een te dure duurzame warmtevoorziening voor de bewoners is. Ook groen gas en waterstof zijn geen onderdeel van de gekozen warmteoplossing in Waterdael. Voor groen gas geldt, dat dit vooral wordt gezien als oplossing voor moeilijk te verduurzamen sectoren. Er is niet voldoende groen gas beschikbaar om een groot deel van de Nederlandse wijken te voorzien, en daarnaast is het met het oog op onzekerheden (denk aan vraag uit andere sectoren, aanbod, prijsstelling) ook niet verstandig om te wachten op groen gas. Voor waterstof geldt, dat dat dit voorlopig nog erg duur is en dat de focus en

infrastructuur gericht is op grote, industriële afnemers en niet op kleinverbruikers zoals woningen. De aankomende tien jaar is er geen perspectief voor de inzet van waterstof.

De gemeente neemt een rol aan waarbij zij de bewoner ondersteunt bij het maken van een keuze die aansluit bij de wensen. Bijvoorbeeld door (persoonlijke) voorlichting door het [EnergieHuis Slim Wonen](#) en door het organiseren van informatiebijeenkomsten.

5.2. In stappen naar aardgasvrij

Om de woning aardgasvrij te maken zijn er verschillende stappen nodig. De gemeente ondersteunt de bewoners van Waterdael om deze stappen op hun eigen tempo te zetten.

Stap 1: Check de isolatie van het huis

Leer het huis kennen en check de isolatie in het dak, de buitenmuren en de vloer van de begane grond (kruipruimte), en het soort glas in de ramen. Doe bijvoorbeeld de [woning quickscan van het EnergieHuis Slim Wonen](#). Woningen die in 2000 of later zijn gebouwd, zijn al goed geïsoleerd. Daar kan de tweede stap worden overgeslagen.

Stap 2: Verbeter de isolatie van het huis

In een bestaand huis heb je ten minste de volgende isolatie nodig om je huis aardgasvrij te maken:

- Spouwmuurisolatie
- Goede of zeer goede vloerisolatie
- Goede of zeer goede dakisolatie
- HR++ glas in de ramen van woonruimtes en slaapkamers

Met deze isolatie heb je een stuk minder energie nodig om je huis te verwarmen. Bovendien kun je jouw huis dan warm krijgen met verwarmingswater van zo'n 50 graden: dat is nodig om een [warmtepomp](#) te kunnen gebruiken.

Stap 3: Check en verbeter ventilatie

[Verse lucht in huis is belangrijk](#) voor de gezondheid, maar kost ook energie. De verse lucht moet immers worden opgewarmd. Gelukkig zijn er slimme manieren om het huis goed, energiezuinig en met minder tocht te ventileren. Bijvoorbeeld met winddruk-geregelde roosters of een ventilatie-unit met warmteterugwinning in de woonkamer die precies genoeg verse lucht binnenlaat (vraaggestuurd) en de binnenkomende lucht alvast voorverwarmt. Per woonruimte moet je wel een keuze maken tussen één van de beide ventilatievoorzieningen.

Stap 4: Check je radiatoren

Om de cv-ketel te kunnen vervangen voor een duurzame warmtebron (bijvoorbeeld een [warmtepomp](#)), moet je weten of je radiatoren 'groot genoeg' zijn voor lagere temperaturen. Als ze te klein zijn, kunnen ze niet voldoende warmte afgeven en moeten [een aantal dingen](#) worden aangepast: bestaande radiatoren vervangen door grotere/dikkere, één of meer radiatoren bijplaatsen of vloerverwarming aanleggen. Vloerverwarming zorgt daarbij over het algemeen voor meer comfort.

Stap 5: Elektrisch koken

Elektrisch koken is één van de laatste stappen. Koken verbruikt niet zo veel energie, dit is zo'n 2 tot 3 procent van het jaarlijkse gasverbruik van de woning. Het moment dat de keuken wordt vervangen is een logisch moment om hier stappen te zetten. Kies

meteen voor elektrisch koken op inductie, of laat in elk geval in de meterkast een aparte groep en een leiding naar de keuken aanleggen voor als je later een inductiekookplaat neemt.

Stap 6: Vervang de cv-ketel

Op een gegeven moment is je huis voldoende geïsoleerd en ook verder klaar voor aardgasvrij wonen. In Waterdael zetten we de stap naar een individuele oplossing. In veel gevallen zal dat een warmtepomp zijn. Die kan je combineren met een [zonneboiler](#) voor warm water en [infraroodpanelen](#) voor bijverwarming. Wil je alvast minder gas gaan gebruiken, maar nog niet helemaal van het aardgas afstappen? Dan kun je ook een hybride warmtepomp nemen naast je cv-ketel. Je maakt dan alvast kennis met verwarmen op lage temperatuur.

5.3. Welke opties zijn er?

Een warmtepomp is er in vele soorten en maten en "de" warmtepomp bestaat niet. In deze paragraaf krijgt u meer inzicht in de basiswerking van een warmtepomp en vervolgens welke keuzes u kunt maken. Met deze basiskennis kunt u ook makkelijker het gesprek met uw installateur voeren. Meteen aan de slag? Start de [warmtepomp-keuzehulp](#) van Milieucentraal.

Wat een warmtepomp bijzonder maakt, is dat deze efficiënt omgaat met de stroom die deze gebruikt. Zo kan de warmtepomp met 1 kWh aan elektriciteit meerdere kWh's aan warmte genereren. In deze [video](#) wordt dit uitgelegd.

De keuze voor een warmtepomp wordt voor het grootste deel bepaald door:

- Het benodigde vermogen van de warmtepomp. Dit is afhankelijk van de omvang van de woning, het warmteafgiftesysteem (radiatoren, convector, vloerverwarming, wandverwarming), gezinssamenstelling en comfortwensen.
- De bron van energie die de warmtepomp gebruikt. Naast elektriciteit is er altijd nog een hoofdenergiebron waarmee de warmte wordt gegenereerd. Deze bron kan de [buitenlucht](#) zijn, warmte uit een [bodembron](#) of warmte uit de zon met [PVT-panelen](#).
- Of de opstelling van de installatie volledig [buiten](#), [binnen](#) of [deels buiten en deels binnen](#) is.

5.4. Aandachtspunten bij de overstap naar all-electric

De all-electric warmtepomp is de beste oplossing in Waterdael. Toch zijn er ook bij deze all-electric oplossing uitdagingen. Deze zijn hieronder kort omschreven.

Het elektriciteitsnet

Het elektriciteitsnet in Waterdael is op dit moment nog niet klaar voor een all-electric warmtevoorziening. Wanneer alle woningen in de winter tegelijkertijd elektrisch verwarmd moeten worden, vraagt dat veel stroom. Zeker wanneer we ook steeds meer elektrisch gaan koken en elektrisch gaan rijden. Doordat vraag en aanbod van stroom snel groeien, komt het stroomnet extra onder druk te staan. Dit zorgt voor problemen, zoals schommelingen in de spanning of omvormers van zonnepanelen die tijdelijk uitvallen. Daarom gaan netbeheerders Enexis en TenneT aan de slag om het stroomnet te verzwaren en uit te breiden. Voor de gemeente Someren geldt, dat ongeveer één op de drie straten open moet worden gemaakt om dit te kunnen realiseren. Voorlopig wordt het elektriciteitsnet in Waterdael nog niet aangepast. Met Enexis zijn en blijven we in gesprek zodat deze uitdaging de benodigde aandacht blijft houden.

Geluidsoverlast

De huidige gasgestookte installatie zal vervangen moeten worden, vaak voor een warmtepomp. Deze zullen in veel gevallen een plek moeten krijgen aan de buitenkant van de woningen, op een plaats die de bewoners en omwonenden niet hindert. De meeste nieuwe warmtepompen maken zo'n 55

decibel geluid wanneer ze op volle toeren draaien. Dit is vergelijkbaar met een bonenkoffiemachine. Dit is aanzienlijk meer dan wat wettelijk is toegestaan: er mag op de erfafscheiding hooguit 40 decibel te horen zijn. Dit is gelijk aan fluisteren of rustig straatverkeer achter dubbel glas. Overlast is te voorkomen door een stillere buitenunit te kiezen, de buitenunit op voldoende afstand van de erf grens te plaatsen, hem niet onder een slaapkamerraam of op een dak dat gevoelig is voor trillingen te zetten, er een geluiddempende kast omheen te plaatsen of door een alternatief te kiezen [zonder buitenunit](#).

Vergunningen en wettelijke eisen

Warmtepompen kunnen vaak vergunnings- en meldingsvrij geplaatst worden. Doe altijd de [vergunningscheck op het omgevingsloket](#). Er zijn een aantal punten waaraan altijd aandacht moet worden besteed:

- Bij de erfafscheiding mag er hooguit 40 decibel te horen zijn.
- De eventuele buitenunit van de warmtepomp is vergunningsvrij, wanneer deze op de grond staat, niet hoger dan 1 meter is en kleiner dan 2 m².
- De eventuele buitenunit van de warmtepomp is niet vergunningsvrij wanneer deze aan of op het gebouw wordt geplaatst.
- Wanneer er gebruik wordt gemaakt van een bodembron en er geboord moet worden, dan moet er altijd een melding worden gemaakt via het [omgevingsloket](#).

5.5. Financiële realiseerbaarheid

Naast dat het technisch haalbaar moet zijn om over te stappen op een elektrische warmtevoorziening, is het ook belangrijk dat dit betaalbaar is. Veel bewoners geven aan dat dit een punt van zorg is. Voor veel bewoners is het een minimale eis dat de baten hoger zijn dan de kosten. Kosten voor een warmtepomp en andere verduurzamingsstappen zijn hoger dan die van de aanschaf van een nieuwe ketel. Daarnaast worden de kosten nu gemaakt, terwijl de baten volgen op een langere termijn. Daardoor lijkt investeren in duurzaamheid al snel duur. De kosten van overstappen naar aardgasvrij bestaan uit:

- De investeringskosten, zoals bijvoorbeeld HR++ glas, een warmtepomp, een inductiekookplaat en advieskosten.
- De financieringskosten: afsluit- en rentekosten.
- De gebruiks- en onderhoudskosten.

Echter volgen uit de investeringen ook baten. Deels zullen deze zich in geld laten uitdrukken, maar er zijn ook andere baten die de bewoners ervaren. De baten van overstappen naar aardgasvrij bestaan uit:

- Een lagere energierekening en het niet meer hoeven te betalen van netwerkkosten voor gas.
- De waardeverhoging van de woning als gevolg van de verduurzamingsinvesteringen.
- Mogelijke lagere hypotheeklasten: steeds meer hypotheekverstrekkers geven een korting op de (bestaande) hypotheek bij een verbetering in energielabel.
- Het verhogen van wooncomfort en binnenklimaat.
- Het verlagen van de uitstoot van broeikasgassen.

In Waterdael kunnen de bewoners van verschillende financiële hulpmiddelen gebruik maken wanneer zij duurzame stappen nemen in hun woning. Deze zijn breder in te zetten dan alleen voor de investering in een warmtepomp: investeringen voor bijvoorbeeld isolatie kunnen ook uit deze hulpmiddelen worden betaald. In het vierde kwartaal van 2024 zijn de belangrijkste regelingen die voor de bewoners van Waterdael beschikbaar zijn:

- De Energiebespaarlening van het Nationaal Warmtefonds.
- De Duurzaamheidslening van de gemeente Someren, uitgevoerd door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn).
- De Investeringsubsidie Duurzame Energie (ISDE).

Een volledig en actueel overzicht van alle financiële mogelijkheden die er zijn voor de inwoners van Someren is te vinden op de [Subsidies en leningen-pagina van het Energiehuis Slim Wonen](#).

6. Plan van aanpak

6.1. Uitgangspunten

Onderstaande uitgangspunten zijn essentieel voor de aanpak die we in Waterdael kiezen:

- We zorgen voor **herkenbaarheid**. Vormen van participatie en communicatie keren regelmatig terug en we kiezen vooraf op welke thema's wordt gefocust.
- We bereiken **een steeds grotere groep Waterdael-bewoners**. We zorgen ervoor dat onze communicatie en participatie een diverse groep bewoners aanspreekt.
- **We geven bewoners een actieve rol**, waarbinnen zij invloed hebben op wat er in de wijk gebeurt. Betrokken bewoners kunnen onderdeel uitmaken van de klankbordgroep en we zorgen ervoor dat we minstens eens per drie maanden zichtbaar zijn in de wijk, waarbij we luisteren naar de wensen van bewoners. Ook zorgen we dat er ruimte is voor flexibiliteit om de input van de bewoners mee te nemen in de uitvoering.
- We houden rekening met de **capaciteit van het elektriciteitsnet**. Dat betekent, dat we voorlopig nog niet inzetten op de grootschalige, gelijktijdige overstap naar een all-electric warmtevoorziening en de focus houden op een natuurlijk moment dat past bij de bewoners. Wanneer duidelijk is wanneer het net verzaagd wordt, kunnen zulke acties worden opgezet.
- We houden rekening met de **wensen en zorgen** van de bewoners.

Bovenstaande uitgangspunten vormen de basis voor onze acties in Waterdael voor de aankomende drie jaar. Zo werken we toe naar een wijk die in 2050 aardgasvrij is, maar waar de bewoners de aankomende jaren al nadenken over welke stappen zij wanneer zetten. Als tussendoel stellen we dat de woningen in Waterdael in 2030 aardgasvrij-klaar zijn: ze kunnen dan met een lage temperatuur verwarming van 50 graden uit de voeten, maar hoeven nog niet losgekoppeld te worden van het gasnet.

6.2. Actieplan

Hieronder volgt een overzicht van de acties die de gemeente tussen 2025 en 2027 onderneemt om de stappen van de bewoners van Waterdael verder te ondersteunen. Deze acties zijn onderverdeeld in middelen (zie "6.2.1. Middelen") - manieren om de bewoners te ondersteunen - en doelen (zie "6.2.2. Doelen") - inhoudelijke punten waarop de gemeente bewoners ondersteuning aanbiedt. Daarnaast is er een overzicht van de toe te passen overlegstructuren (zie "6.2.3. Overlegstructuren") waar is omschreven hoe de verschillende externe stakeholders betrokken zijn en blijven gedurende de uitvoering van dit WUP.

6.2.1. Middelen

Website

Wanneer?	Doorlopend - eind 2024 is de basis hiervoor gelegd
----------	--

Actiehouder	De projectmedewerker stuurt communicatiemedewerker aan
-------------	--

Om te voorzien in de informatiebehoefte is het zaak dat de website www.someren.nl/waterdael up to date is en relevante informatie bevat. Dit betekent dat op deze website de informatie te vinden is over de aardgasvrij-plannen van de gemeente voor Waterdael. Daarnaast moet ook de informatie die eerder gedeeld is met bewoners, zoals nieuwsbrieven en verslagen van bijeenkomsten, hier te vinden zijn. Daarnaast moet deze website ook praktische informatie en tips voor de bewoner bevatten, zodat bewoners weten hoe zij aan de slag kunnen met hun woning.

De projectmedewerker is ervoor verantwoordelijk dat de informatie die op de website moet staan, verwerkt kan worden door de communicatiemedewerker. De projectmedewerker verzamelt de relevante informatie, deelt deze, en houdt ook in de gaten of de gedeelde informatie nog up to date is.

Nieuwsbrief

Wanneer?	Eens per 3 maanden
Actiehouder	De projectmedewerker stuurt andere benodigde personen aan

Het is belangrijk dat relevante informatie ook actief gedeeld wordt met bewoners. Zo houden we het onderwerp "top of mind" en zorgen we ervoor dat nieuwe ontwikkelingen bekend zijn bij bewoners. Dat doen we door vier keer per jaar de nieuwsbrief te delen, via mail en op de website van de gemeente. In de nieuwsbrief zijn rubrieken te vinden als "vraag en antwoord", waarbij bewonersvragen worden beantwoord, "bewonersverhalen", waarbij bewoners hun ervaringen met het energiezuinig maken van hun woning delen en een "agenda", waarbij de geplande bijeenkomsten voor Waterdael, Someren en/of georganiseerd door het EnergieHuis Slim Wonen worden gedeeld. Daarnaast worden de op dat moment relevante ontwikkelingen gedeeld via deze nieuwsbrief.

De projectmedewerker is ervoor verantwoordelijk dat de nieuwsbrief steeds na drie maanden af is en gedeeld kan worden met bewoners. Voor het aanleveren van stukken voor de nieuwsbrief kan worden samengewerkt met het EnergieHuis Slim Wonen, met andere afdelingen binnen de gemeente en met andere partners.

Informatiebijeenkomst

Wanneer?	Twee keer per jaar
Actiehouder	Projectmedewerker

De gemeente organiseert regelmatig (minimaal 2 keer per jaar) een informatieavond voor de wijk. Bij voorkeur vinden deze avonden plaats in basisschool De Ranonkel. Informatiebijeenkomsten gaan over onderwerpen die bewoners belangrijk vinden. Bijvoorbeeld over technieken waarvan bewoners hebben aangegeven, hier de aankomende tijd in te willen investeren. Belangrijk is dat wordt nagedacht over hoe de promotie voor deze momenten wordt uitgevoerd, zodat zo veel mogelijk bewoners de weg naar de informatiebijeenkomst weten te vinden.

De informatieavonden worden georganiseerd onder verantwoordelijkheid van de projectmedewerker. Echter kunnen de klankbordgroep, het EnergieHuis Slim Wonen en andere stakeholders goed een rol spelen bij het opzetten van de informatiebijeenkomst. Daarnaast kan de projectondersteuner een rol hebben bij het uitvoerende aspect van de avond.

Webinar

Wanneer?	Eerste kwartaal 2025
Actiehouder	Projectmedewerker

De gemeente stelt relevante webinars beschikbaar via de gemeente-website. Deze hoeven niet (altijd) zelf ontwikkeld te worden: informatie vanuit andere gemeenten en organisaties kan ook goed dienen als informatiebron voor de bewoners van Waterdael.

Huisbezoeken EnergieHuis Slim Wonen

Wanneer?	Doorlopend
Actiehouder	EnergieHuis Slim Wonen; projectmedewerker zorgt voor extra promotie in Waterdael

De huidige services van het EnergieHuis Slim Wonen, waaronder een woningbezoek door een energiecoach en de mogelijkheid tot het uitvoeren van een warmtebeeldscan, blijven bestaan. Het EnergieHuis biedt bewoners laagdrempelig advies aan huis tegen een kleine vergoeding (€10,-). Op dit moment is er zelfs een actie 'gratis huisbezoek voor Waterdael'.

De projectmedewerker is ervoor verantwoordelijk dat deze mogelijkheden extra onder de aandacht worden gebracht bij de bewoners van Waterdael.

Ijkmoment

Wanneer?	Jaarlijks in het eerste kwartaal
Actiehouder	Projectmedewerker

We zorgen voor een jaarlijks ijkmoment, waarbij alle bewoners van Waterdael input kunnen geven op de acties die de gemeente heeft georganiseerd. Zo zien we of we op de goede weg zijn. We kunnen aan de hand van de wensen en behoeften van bewoners onze plannen aanpassen, zodat de acties van de gemeente ook passen bij de wensen van de bewoners van Waterdael.

Het ijkmoment zou kunnen worden gerealiseerd door een online formulier, of door een bijeenkomst in de wijk. Daarnaast kan bij bewoners worden aangebeld om op deze manier ook de bewoners, die niet actief bezig zijn met dit onderwerp of niet reageren op (een deel van) de acties van de gemeente, te bereiken om zo input op te halen bij een meer diverse groep bewoners.

6.2.2. Doelen

Het verlagen van het gas- en elektriciteitsverbruik in Waterdael

Wanneer?	Doorlopend
Actiehouder	Projectmedewerker

Gas en elektriciteit dat niet wordt gebruikt, hoeft ook niet opgewekt te worden. Daarnaast draagt het verlagen van het (gelijktijdige) elektriciteitsverbruik positief bij aan het voorkomen van mogelijke netcongestieproblemen.

Bewoners worden actief geïnformeerd over de mogelijkheden om gas en elektriciteit te besparen. Dit kan via een stukje gedrag zoals het zoveel mogelijk zelf gebruiken van opgewekte energie, maar ook door zuiniger omgaan met gas en elektriciteit. Ook kan worden gedacht aan elektriciteit besparen door bijvoorbeeld zuiniger witgoed en LED verlichting. Bewoners worden ook actief geïnformeerd over het toepassen van isolatiemaatregelen die wel toegepast kunnen worden in de relatief goed geïsoleerde woningen zoals het plaatsen van HR++ glas en toepassen van kierdichting.

Ook wordt er actief geïnformeerd over het installeren van warmtepompen met de juiste capaciteit. Een te hoge geïnstalleerde capaciteit draagt namelijk onnodig bij aan de netcongestie binnen de wijk.

Bewoners weten financiële ondersteuning te vinden

Wanneer?	Eerste helft 2025
Actiehouder	Projectmedewerker

Bewoners geven aan dat de kosten van het verduurzamen van de woning een van de voornaamste barrières is, om hiermee niet aan de slag te gaan.

Bewoners moeten de ondersteuningsmogelijkheden die de gemeente, regio en landelijke organisaties bieden, weten te vinden. De belangrijkste mogelijkheden worden al opgesomd in "hoofdstuk 5.5. Financiële realiseerbaarheid". Deze mogelijkheden moeten onder de aandacht worden gebracht. Ze moeten te vinden zijn via de Waterdael-website en daarnaast gedeeld worden in de nieuwsbrief. Ook kan er tijdens informatieavonden aandacht aan worden besteed.

Bewoners weten welke financiële ondersteuning de gemeente biedt

Wanneer?	Eerste helft 2025 voor onderzoek; tweede helft 2025 voor realisatie
Actiehouder	Projectmedewerker

Om verder mee te gaan in de zorgen die bewoners hebben over de kosten van het verduurzamen van hun woning, wordt de behoefte rond financiering verder uitgediept. Het kan daarbij gaan om subsidies en leningen, maar ook om bijvoorbeeld een inkoopactie die de kosten voor inwoners kan beperken. Hoewel er aan de verschillende mogelijkheden voor- en nadelen kleven, zorgt de grote vraag hiernaar ervoor dat het belangrijk is de mogelijkheden serieus te overwegen.

De keuze die uiteindelijk wordt gemaakt en de mogelijkheden die worden geboden, worden in ieder geval gedeeld via de Waterdael-website en de nieuwsbrief.

Bewoners zijn op de hoogte van technische ontwikkelingen

Wanneer?	Doorlopend wanneer relevant
Actiehouder	Projectmedewerker

De angst, dat technieken snel achterhaald worden, is een beperkende factor waardoor bewoners nog niet in de actiemodus gaan. Om de bewoners die zich hierover zorgen maken op de hoogte te houden, verspreiden we kennis over nieuwe technische ontwikkelingen. We delen kennis en inzichten in ieder geval in de nieuwsbrief.

Bewoners zijn op de hoogte van ontwikkelingen rond het elektriciteitsnet

Wanneer?	Doorlopend wanneer relevant
Actiehouder	Projectmedewerker

Bewoners hebben zorgen over of het elektriciteitsnet de stap naar aardgasvrij wel aankan. Deze zorg is reëel, en de huidige staat van het elektriciteitsnet laat niet toe dat alle bewoners nu al overstappen op een warmtepomp. Het is daarom belangrijk dat we weten wat wel kan en wat niet, en dat we dit ook naar bewoners communiceren.

De gemeente informeert bewoners over de staat van het elektriciteitsnet en nieuwe ontwikkelingen. Hierbij vertelt de gemeente het eerlijke verhaal, zodat bewoners weten waar zij aan toe zijn. Dit verhaal wordt gedeeld via nieuwsbrieven en de Waterdael-website.

Bewoners inspireren elkaar

Wanneer?	Doorlopend
Actiehouder	Projectmedewerker

Waterdael-bewoners kunnen van elkaar leren en inspiratie halen uit elkaars verhalen over verduurzamen. Doordat iedereen op zijn eigen tempo aan de slag gaat, lopen sommige bewoners voor op anderen. Deze koplopers kunnen andere bewoners inspireren door hun geleerde lessen te

delen. Dit kan bijvoorbeeld door hun huis open te stellen, zoals tijdens de wijkwandeling in oktober 2023. Of door hun verhaal te vertellen in de nieuwsbrief en/of tijdens bijeenkomsten in de wijk.

Bewoners krijgen op basis van maatwerk ondersteuning bij hun verduurzamingsplan

Wanneer?	Doorlopend
Actiehouder	EnergieHuis Slim Wonen; projectmedewerker voor extra promotie in Waterdael

Bewoners geven aan dat zij behoefte hebben aan adviezen en informatie die van toepassing zijn op hun eigen huis. Dat kan door adviezen te laten uitbrengen door energiecoaches die thuis langskomen. De gemeente biedt via het EnergieHuis Slim Wonen zulke adviezen aan. Daarnaast bestaat in de toekomst mogelijk de kans om ook adviezen uit te laten brengen via [De Groene Zone Isoleren](#). Dit traject is vooralsnog alleen opengesteld voor woningen die zijn gebouwd vóór 1990. Wanneer hierin veranderingen optreden, zullen deze via de verschillende kanalen van de gemeente gedeeld worden.

6.2.3. Overlegstructuren

Klankbordgroep

Wanneer?	Minimaal eens per drie maanden
Actiehouder	Projectmedewerker

We plannen regelmatig bijeenkomsten in met de klankbordgroep, die bestaat uit bewoners van Waterdael. De klankbordgroep zorgt ervoor dat wat de gemeente bedenkt en uitvoert, aansluit bij Waterdael en haar bewoners. Bijeenkomsten met de klankbordgroep organiseren we in ieder geval eens per drie maanden. De concrete uitwerking van acties en bijeenkomsten worden besproken, maar er is tijdens deze bijeenkomsten ook ruimte voor een kritisch geluid en voor het bijsturen van de acties van de gemeente.

EnergieHuis Slim Wonen

Wanneer?	Minimaal eens per drie maanden
Actiehouder	Projectmedewerker

Het EnergieHuis Slim Wonen is het energieloket van de gemeente Someren. Zij faciliteren diverse mogelijkheden voor bewoners om ondersteund te worden bij het verduurzamen van de woning. We overleggen regelmatig met het EnergieHuis Slim Wonen. Dit doen we in ieder geval eens per drie maanden. Tijdens deze overleggen bespreken we de inzet van het EnergieHuis in Waterdael. Daarbij kan het bijvoorbeeld gaan over samenwerkingen voor inhoud van de nieuwsbrief, de website of informatiebijeenkomsten, of hebben we het over de hoeveelheid huisbezoeken en warmtebeeldscans die het EnergieHuis de afgelopen periode in Waterdael heeft uitgevoerd.

Enexis

Wanneer?	Iedere twee maanden
Actiehouder	Projectmedewerker

Enexis is als netbeheerder verantwoordelijk voor het laagspannings-elektriciteitsnet in Waterdael. Om een beeld te hebben van de mogelijkheden en om te bekijken welke acties op de korte en langere termijn mogelijk zijn, kan Waterdael besproken worden tijdens het 'op koers-overleg', dat de gemeente iedere twee maanden voert met Enexis.

De gemeente kijkt met Enexis naar de (on)mogelijkheden rond het elektriciteitsnet. Wat gebeurt er bijvoorbeeld, als de helft van de woningen overstapt op een warmtepomp? Of als er ook veel mensen elektrisch gaan rijden? Op deze manier kan inzichtelijk worden gemaakt, vanaf welk tempo er een probleem optreedt op het elektriciteitsnet. Ook zullen we dit WUP gebruiken om de urgentie van netuitbreiding in Waterdael te benadrukken.

woCom

Wanneer?	Jaarlijks voor de zomer, kwartaal 2
Actiehouder	Projectmedewerker i.s.m. onderhandelaar

Woningcorporatie woCom heeft 86 woningen in Waterdael. WoCom maakt afspraken met de gemeente over allerlei onderwerpen in de prestatieafspraken, waaronder ook over duurzaamheid. In de onderhandelingen over deze afspraken kan worden ingezet op extra aandacht voor de transitie naar een aardgasvrij Waterdael en het verduurzamen van de woningen in Waterdael. Ieder jaar worden door WoCom, bewonersraad de Pan en de gemeente Someren de prestatieafspraken herijkt. Dit proces start voor de zomer en dient voor de deadline in december voltooid te worden. De projectmedewerker zal hiervoor in contact moeten treden met de persoon, die dit overleg met woCom voert.

Daarnaast is er iedere drie maanden een contactmoment met woCom, waarbij de gang van zaken tussen de gemeente (voor alle wijken) en woCom besproken wordt. Gedurende dit overleg kunnen ook bespreekpunten voor Waterdael worden meegenomen.

Interne communicatie

Wanneer?	Doorlopend wanneer relevant
Actiehouder	Projectmedewerker

Wanneer nodig vindt er binnen het gemeentehuis communicatie over dit WUP plaats. Dit kan een algemene update zijn zodat medewerkers op de hoogte zijn en blijven van dit WUP, maar ook het bijpraten van het college en de gemeenteraad over relevante ontwikkelingen of het voorleggen van keuzes.

6.3. Mensen en middelen

6.3.1. Beschikbare financiële middelen

Gedurende de looptijd van dit WUP is er jaarlijks €30.000,- beschikbaar gesteld om uitvoering aan het WUP te geven. Naast dit werkbudget is er ook personele inzet beschikbaar van ongeveer 12 uur per week.

6.3.2. Bemensing projectteam

Per november 2024 staat er een vacature uit voor een fulltime projectmedewerker WUP. Deze medewerker gaat na een inwerkperiode in Q1-2025 aan de slag met de uitvoering van dit WUP voor ongeveer 8 uur per week, maar start ook met andere WUPs. Gezien het belang van communicatie en participatie in het opstellen en uitvoeren van WUPs wordt de inzet van team communicatie voor duurzaamheidsonderwerpen uitgebreid van 16 uur per week in 2024 naar 20 uur in 2025 en 28 uur in 2026. Voor dit WUP zal er vanuit communicatie wekelijkse ongeveer 4 uur beschikbaar zijn. Gedurende de uitvoering van het WUP zal er op momenten ook aanspraak worden gedaan op andere afdelingen, zoals bijvoorbeeld de afdeling vergunningen of het team openbare ruimte. Afstemming

over inzet gebeurt tijdig. Specifieke technische vraagstukken worden, nadat deze voldoende concreet en relevant zijn, extern uitgezet.

6.4. Risico's en maatregelen om deze risico's te verkleinen

6.4.1. Betaalbaarheid investeringen

Wanneer de betaalbaarheid van de noodzakelijke investeringen voor bewoners onvoldoende is, zal dit bewoners ervan weerhouden om stappen richting aardgasvrij te zetten. Voor bewoners betekent het niet zetten van stappen dat zij niet verder investeren in het comfortabel maken van hun woning en de energierekening niet structureel kunnen verlagen. Voor de gemeente brengt het niet zetten van stappen door inwoners het risico met zich mee dat de warmtetransitie-doelstellingen niet worden gehaald.

Om dit risico in te perken, zorgt de gemeente dat er duidelijkheid wordt gegeven over financierings- en subsidieopties. Ook onderzoekt ze de mogelijkheden van aanvullende financiering en stuurt ze op een gefaseerde aanpak².

6.4.2. Netcongestie

Door versnelde elektrificatie van de warmtevraag kan netcongestie ontstaan in de wijk. Als gevolg daarvan kunnen spanningsklachten optreden en kan de stroom uitvallen. Dit is vervelend voor inwoners en zorgt voor minder vertrouwen bij het zetten van stappen in de verdere elektrificatie van de warmtevoorziening in huis. Daardoor worden stappen mogelijk uitgesteld.

De gemeente probeert de netcongestieproblemen zo veel mogelijk te voorkomen en verminderen. Daarom is de gemeente proactief in gesprek met Enexis en blijft de gemeente dit ook doen tijdens de uitvoering van het WUP. Daarnaast is het WUP aangemeld bij Enexis, waardoor de plannen voor Waterdael worden meegenomen in de [buurtaanpak](#) van Enexis.

Daarnaast wordt op dit moment bewust niet ingezet op het collectief inkopen van warmtepompen, omdat deze de druk op het elektriciteitsnet verhogen. Ook is er in de communicatie en bij het organiseren van acties continue aandacht voor het laag houden van de elektriciteitsvraag. Er wordt bijvoorbeeld aandacht gegeven aan het kiezen van de juiste capaciteit warmtepomp (niet te hoog), het verbeteren van de isolatie van woningen en aan het dichten van kieren, en aan het zo veel mogelijk zelf gebruiken van de opgewekte elektriciteit.

6.4.3. Terugverdiëntijd zonnepanelen

De terugleverkosten en onzekerheid over de salderingsregeling zorgen voor onzekerheid bij bewoners over de terugverdiëntijd van zonnepanelen. Dit heeft als mogelijk gevolg dat inwoners minder snel zonnepanelen zullen laten leggen, wat het halen van de energietransitie-doelen van de gemeente kan bemoeilijken. Ook kan dit leiden tot een breder wantrouwen in het beleid rond de energietransitie, waardoor mensen wellicht ook minder snel andere duurzame stappen zullen zetten. Dit kan het halen van de doelen uit dit WUP in gevaar brengen.

---

² Bij een gefaseerde aanpak wordt er achtereenvolgens gestuurd op: investeren in isolatiemaatregelen, investeren in elektrisch koken, investeren in een lage-temperatuur warmteafgiftesysteem en uiteindelijk investeren in een warmtepomp.

De gemeente probeert bewoners zo veel mogelijk duidelijkheid te geven wanneer er ontwikkelingen zijn rond terugleverkosten en de salderingsregeling. Bijvoorbeeld over de mogelijke koppeling van het afschaffen van terugleverkosten aan het afschaffen van de salderingsregeling. Daarnaast moet ook gecommuniceerd worden over de voordelen van het totaalplaatje: zonnepanelen zijn nog steeds interessant én maken het totaalplaatje met een warmtepomp interessanter. Wanneer er behoefte aan is, zouden ook onderzoeken naar een buurtbatterij, warmtebuffer of lokale energiegemeenschap kunnen bijdragen aan het verminderen van de onzekerheden van bewoners. Hiervoor is binnen dit WUP geen capaciteit gereserveerd omdat deze vraag nog niet gesteld is.

6.4.4. Geluidsoverlast warmtepompen

Door het veelvoud aan warmtepompen in de toekomst kan er geluidsoverlast ontstaan. Dit is vooral vervelend voor de bewoners. De angst voor het veroorzaken van geluidsoverlast zou invloed kunnen hebben op de keuze om een warmtepomp aan te schaffen.

De belangrijkste stappen die de bewoner kan nemen om hier iets tegen te doen, zijn benoemd in "Hoofdstuk 5.4. Aandachtspunten bij de overstap naar all-electric". De gemeente kiest er op dit moment voor om geen aanvullende eisen te stellen aan de plaatsing van warmtepompen (waaronder het beperken van geluid), omdat extra eisen het overstappen naar een warmtepomp ingewikkelder kan maken.

6.4.5. Niet-verplicht karakter WUP

Het WUP heeft geen verplicht karakter. De bewoners kunnen daardoor hun eigen tempo kiezen voor het verduurzamen van de woning. Als gevolg hiervan komt de transitie mogelijk onvoldoende op gang. Om bewoners aangehaakt te houden en draagvlak te behouden, is het belangrijk dat voldoende aandacht wordt gehouden voor de wensen/ideeën/behoefte van bewoners. Daarnaast voorkomen we dat het onderwerp prioriteit verliest door regelmatig activiteiten te organiseren. Daarmee hopen we te bereiken dat bewoners denken aan duurzame stappen wanneer dit relevant is – bijvoorbeeld bij een verbouwing of als de cv-ketel aan vervanging toe is.

7. Juridische borging

Dit WUP heeft geen verplicht karakter. Nieuwe wetgeving heeft invloed op de stappen die een gemeente kan zetten om een einddatum voor aardgas in een wijk te bepalen. De Omgevingswet, de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) en het Besluit gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Bgiw) geven gemeenten onder harde randvoorwaarden de bevoegdheid om het aardgas per een bepaalde einddatum af te sluiten.

Voor dit WUP heeft de gemeente Someren gekozen om deze bevoegdheid niet toe te passen. De gemeente vindt het namelijk belangrijk dat bewoners de noodzakelijke aanpassingen op een voor hen natuurlijk moment kunnen uitvoeren. Daarnaast is de wetgeving momenteel nog niet toepasbaar. In de bijlage "Aanwijsbevoegdheid gemeente" wordt deze aanwijsbevoegdheid nader toegelicht.

8. Monitoring, evaluatie en herijking

8.1. Monitoring

Om de voortgang van de warmtetransitie in Waterdael te duiden, zal een monitor worden opgezet. In deze monitor worden een aantal belangrijke zaken jaarlijks bijgehouden. Dit omvat in ieder geval:

- Het monitoren van de voortgang van de warmtetransitie. Denk hierbij aan de ontwikkeling van het aantal gasaansluitingen en het gemiddelde gas- en elektraverbruik per woning. Dit geeft inzicht in de mate waarin woningen worden verduurzaamd en in de stappen die gezet worden naar een aardgasvrije wijk.
- Het monitoren van de acties uit dit WUP. Denk hierbij aan het aantal bijeenkomsten van de klankbordgroep, de betrokkenheid van bewoners bij acties van de gemeente (aantal bezoekers informatiebijeenkomsten, gegeven adviezen door het EnergieHuis Slim Wonen, aantal bezoeken Waterdael-site, etc.). Dit geeft inzicht in of de gemeente haar afspraken nakomt en wat de betrokkenheid van de bewoners is bij de duurzaamheidsplannen.
- Het monitoren van de ontwikkeling van risico-indicatoren. Dit geeft de mogelijkheid om beter bij te sturen. Per indicator moet duidelijk zijn of het zich heeft voorgedaan en hoe hiermee is omgegaan.

Welke data gebruikt kan worden in deze monitoring, is beschreven in de bijlage "Indicatoren monitoring".

8.2. Evaluatie

Naast de monitoring, die jaarlijks wordt geüpdatet, zal er ook jaarlijks een evaluatie-memo worden opgesteld. Deze zal de monitoring verder duiden en zal ook waar nodig aanbevelingen doen voor aanpassingen in de uitvoering naar het volgende jaar. Ieder jaar wordt ook een moment ingelast waarop bewoners hun feedback kunnen achterlaten voor de gemeente. Deze input wordt ook meegenomen in de evaluatie-memo.

8.3. Herijking

Een grovere herijking wordt in ieder geval uitgevoerd wanneer het WUP afloopt (in 2027). Vóór 2028 moet een nieuwe versie van dit WUP of een volledig nieuw uitvoeringsplan worden opgesteld. Daarnaast zijn er ook andere redenen om het WUP vroegtijdig te herzien. Dit zijn:

- Het moment dat Enexis duidelijkheid biedt over de verzwaring van het elektriciteitsnet en hiervoor een datum kan aankondigen. Dan verandert het perspectief op netcongestie en leveringszekerheid van de bewoner. Vanaf dit moment worden grootschalige inkoopacties en acties die het overstappen naar een all-electric warmtevoorziening mogelijk maken, aanzienlijk interessanter.
- Wanneer er door het college wordt gekozen om een einddatum voor gaslevering vast te stellen moet er een nieuw WUP komen dat voldoet aan alle eisen om gebruik te maken van de aanwijsbevoegdheid. Zie voor meer informatie hierover de bijlage "Aanwijsbevoegdheid gemeente".
- Het moment dat acties duidelijk niet aanslaan en/of wanneer er argumenten naar voren komen uit herijkingsmomenten die vragen om een grondige herziening van dit uitvoeringsplan. De verwachting is niet dat dit het geval zal zijn.

Bijlagen

Betrokkenen bij dit WUP

Projectgroep

Naam	Partij	Rol/expertise	Vorm input
Tom Classens	Gemeente	Projectleider	Medeauteur
Anneke Theunissen	Facet	Adviseur/projectmedewerker	Medeauteur
Kim Mutsers	Gemeente	Medewerker openbare ruimte – biodiversiteit	Controle op onderdelen Wet Natuurbescherming
Joep Haegens	Gemeente	Coördinator kabels en leidingen	Controle en aanvulling op onderdelen elektriciteitsnet
Bart Thomas	Gemeente	Projectondersteuner	Controle en aanvulling op projectmatig werken
Martijn van Nunen (+ tijdelijke vervanger)	Gemeente	Teamleider openbare ruimte	Controle wanneer naar college
Erika Janssen	Gemeente	Communicatieadviseur	Controle en aanvulling op onderdelen communicatie en participatie
Sander Nooijen	Gemeente	Beleidsadviseur openbare ruimte	Controle en aanvulling op koppeling van WUP met (toekomstige) projecten in de openbare ruimte
Clemens Dijcks	Gemeente	Adviseur Duurzaamheid	Controle en aanvulling op onderdelen energietransitie en financiën.
Willem van Doorn	Gemeente	Wethouder duurzaamheid	Controle en aanvulling op bestuurlijke proces
Michel Bakermans	Enexis	Partner energietransitie	Controle en aanvulling op onderdelen Enexis
Bart Allard	woCom	Projectmedewerker innovatie en beleid	Controle en aanvulling op onderdelen woCom

Klankbordgroep

Naam	Partij
Tom Classens	Gemeente
Anneke Theunissen	Facet

Bregje van Bragt	EnergieHuis Slim Wonen (directeur)
Jos van de Voort	EnergieHuis Slim Wonen (energiecoach)
Dirk Burger	Bewoner Waterdael
Dick van der Geest	Bewoner Waterdael
Jan Meeuws	Bewoner Waterdael
Ingrid van Mierlo	Bewoner Waterdael
Ton de Kok	Bewoner Waterdael; voorzitter Zummerepower

Gemeente-interne stakeholders

Naam	Rol/expertise	Vorm input
Carmen Muurmans	Projectmedewerker omgevingsvisie en omgevingsplan	Controle en aanvulling op onderdelen omgevingsvisie en omgevingsplan
Jeroen Brouwers	Beleidsadviseur openbare ruimte (groen)	Controle en aanvulling op onderdelen groen
Ruud van der Aa	Beleidsadviseur openbare ruimte (water en riolering)	Controle en aanvulling op onderdelen water
Jasper Blaauw	Beleidsadviseur volkshuisvesting	Controle en aanvulling op onderdelen prestatieafspraken met woCom
Marc van der Linden	Wegbeheerder	Controle en aanvulling op onderdelen wegen
Richard de Ruiter	Beleidsmedewerker openbare ruimte (verkeer)	Controle en aanvulling op onderdelen verkeer
Tim Pijls	Beleidsmedewerker maatschappelijke ontwikkeling (huisvesting van onderwijs)	Controle en aanvulling op onderdelen basisschool De Ranonkel

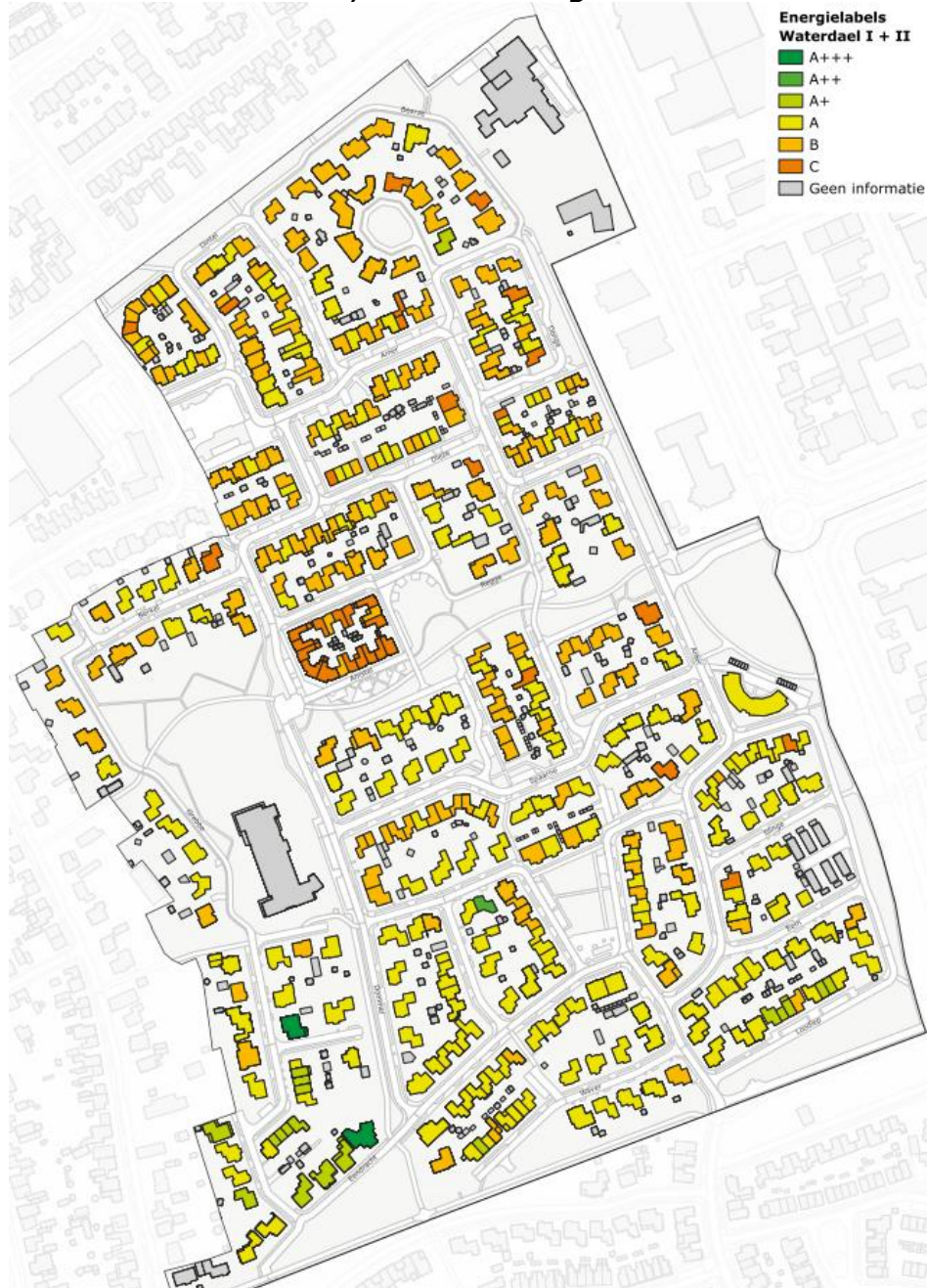
Externe stakeholders

Naam	Rol/expertise	Vorm input
Loes van der Weerden	Dorpsondersteuner bij Onis	Interview-gesprek
Mireille Bohnen	Dorpsondersteuner bij Onis	Interview-gesprek
Bas Peijnenburg	Financieel adviseur bij Trium Finance	Interview-gesprek
Ton de Kok	Voorzitter bij Zummerepower	Interview-gesprek en later ook lid klankbordgroep

Waterdael

In deze bijlage vindt u een gedetailleerder inzicht van de diverse fysieke kenmerken van Waterdael.

Kaart Waterdael I en II, inclusief energielabels

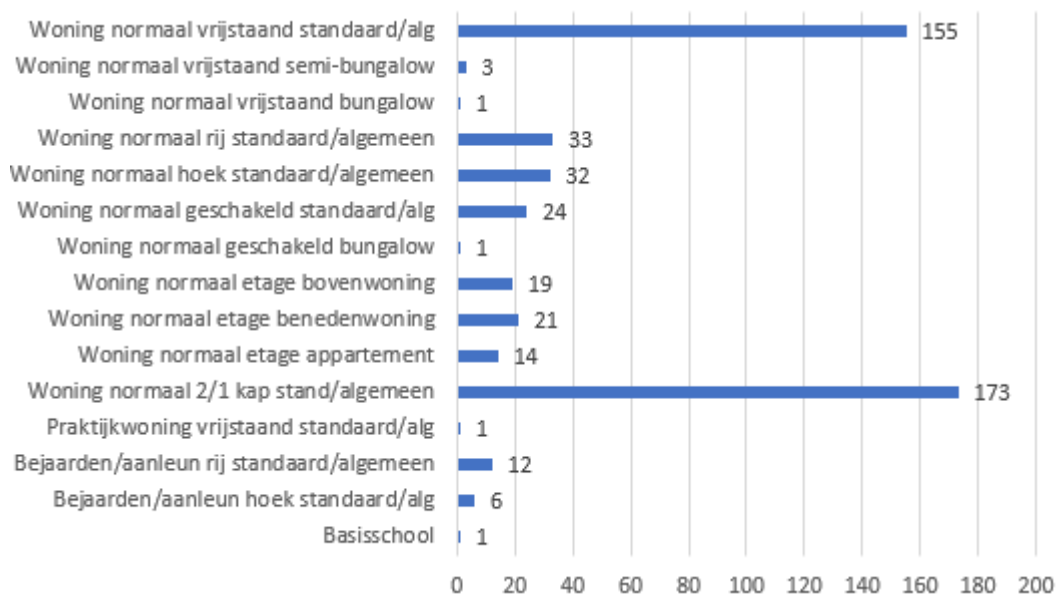

Straatnamen en aantallen woningen in Waterdael I en II

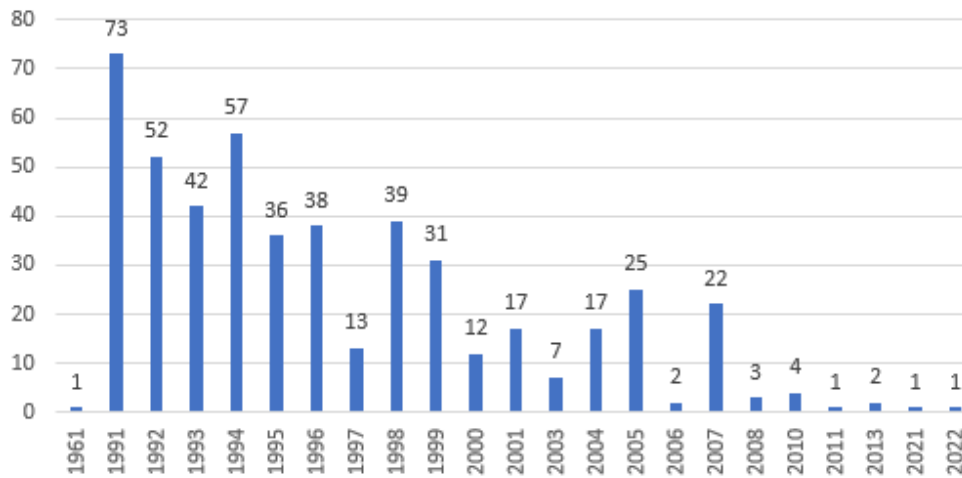
Straatnaam	Aantal woningen
Amer	93
Amstel	8
Beerze	10
Berkel	12
De Aa	9
Dieze	18
Dintel	24
Dommel	28

Donge	15
Dorpsweg	9
Drecht	6
Eem	7
Eendracht	41
Grebbe	36
Grouw	17
Hunze	8
IJssel	8
Kuinder	7
Liede	4
Loodiep	30
Mussel	10
Regge	2
Slinge	6
Spaarne	27
Vecht	14
Vliet	14
Vlist	16
Waver	17
Totaal	496

Typen bebouwing in Waterdael I en II

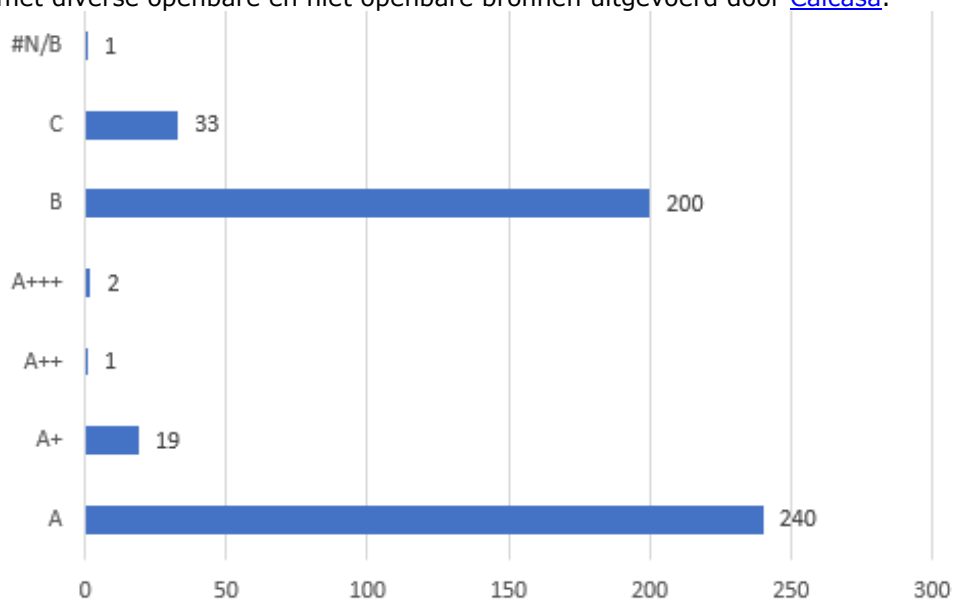

Bouwjaren van woningen in Waterdael I en II

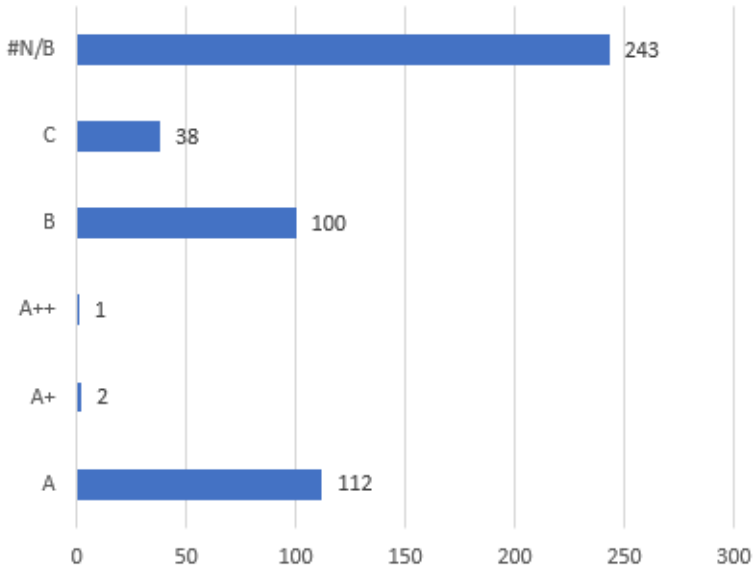
Geschatte energielabels in Waterdael I en II o.b.v. rekentool Calcasa

De ingeschatte energielabels zijn bepaald op basis van de definitieve energielabels gecombineerd met diverse openbare en niet openbare bronnen uitgevoerd door [Calcasa](#).

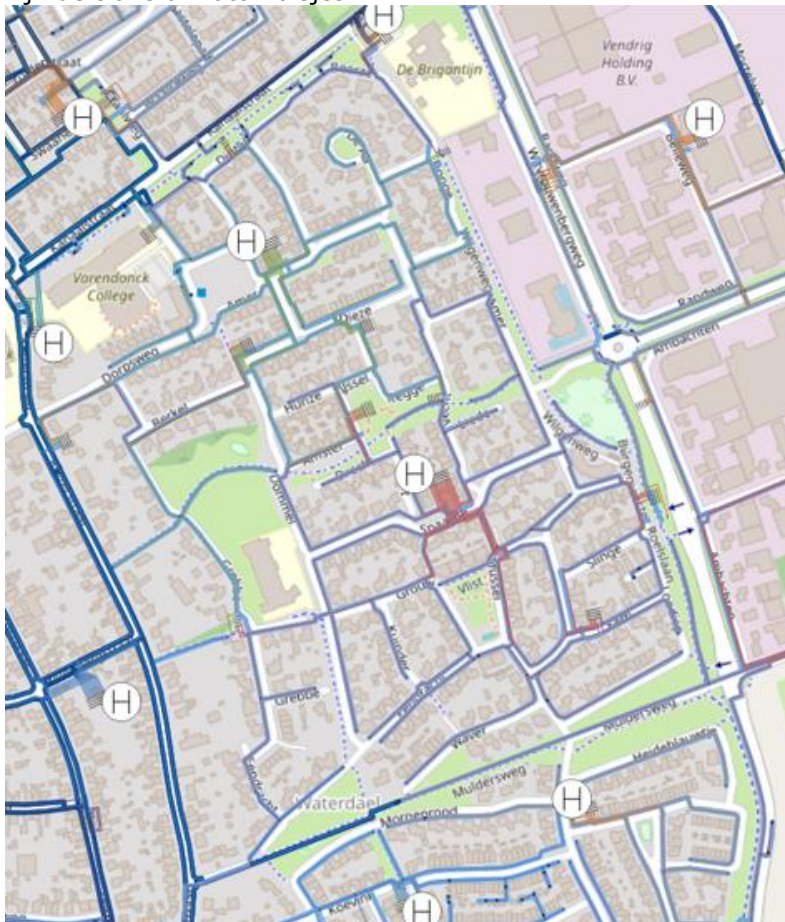
Definitieve energielabels in Waterdael I en II

Onderstaande gegevens zijn d.d. 1 maart 2024.

Opbouw van het elektriciteitsnet in Waterdael I en II

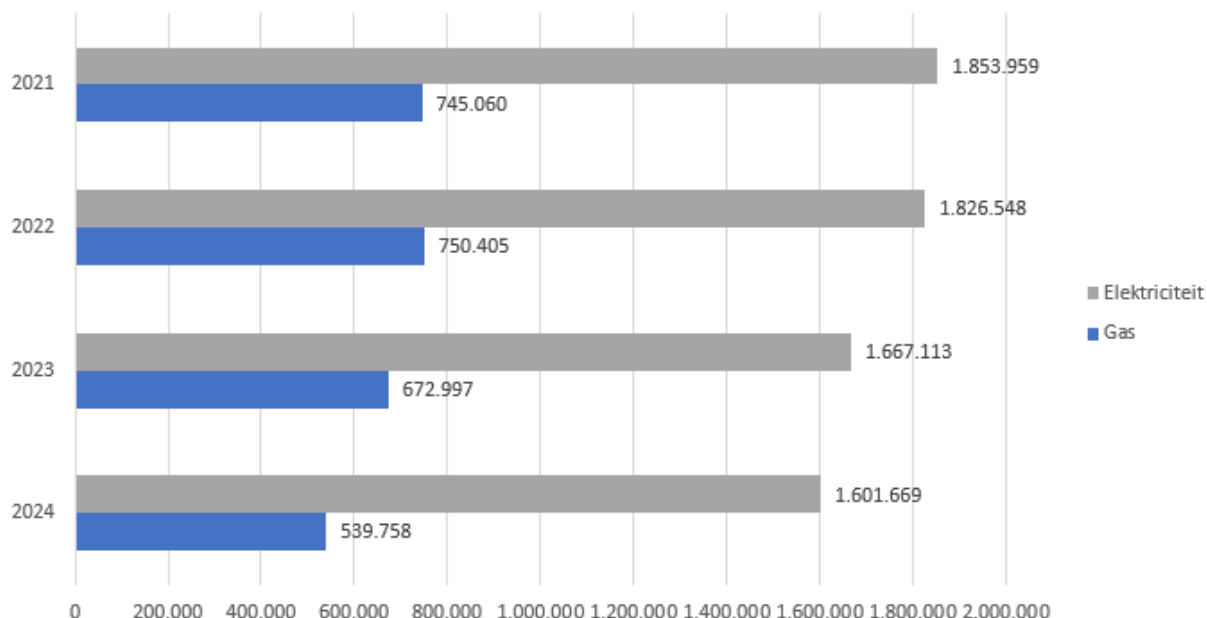
De blauwe en paarse lijnen zijn de elektrakabels die onder de grond liggen. Cirkels met daarin "H" zijn de transformatorhuisjes.

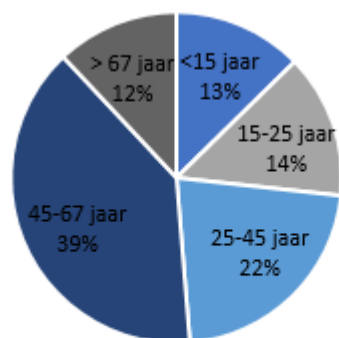
Standaardjaarafname Waterdael I en II

Bron: <https://www.enexis.nl/over-ons/open-data>

De standaardjaarafname is de verwachte jaarafname van een afnemer op een netaansluiting bij gestandaardiseerde condities op basis van een genormaliseerd jaar. De afname is gecorrigeerd voor stijgingen en dalingen in afname als gevolg van koudere of warmere winters. Zowel de afname van elektriciteit als gas laat een daling zien. De afname in elektriciteit is hoogstwaarschijnlijk het gevolg van de toename in zonnepanelen.

Verdeling leeftijdscategorieën binnen Waterdael I en II

■ <15 jaar ■ 15-25 jaar ■ 25-45 jaar ■ 45-67 jaar ■ > 67 jaar

Vragenlijst

In deze bijlage vindt u een beschrijving van de belangrijkste inzichten uit de vragenlijst. Wilt u graag alle individuele antwoorden inzien, dan kunnen deze worden opgevraagd via duurzaam@someren.nl.

Huurwoningen

4 huurders van woCom hebben de vragenlijst ingevuld. Kleine energiebesparende maatregelen zoals ledlampen, tochtstrippen en radiatorventilatoren zijn uitgevoerd of n.v.t. volgens de huurders. 1 huurder geeft aan in de toekomst wellicht kierdichting en waterzijdig inregelen³ te gaan uitvoeren. Energie besparen vinden huurders belangrijk en tegenover aardgasvrij-klaar wonen staan ze neutraal. Advies geven op locatie het verstrekken van leningen tegen gunstige voorwaarden en informatieavonden/webinars organiseren over het energiezuinig maken van de woning zijn volgens de huurders manieren waarop de gemeente zich het beste voor hen kan inzetten bij het energiezuinig maken van de woning. Huurders willen samenwerken met mensen uit de buurt door samen met burens anderen te motiveren om energie te besparen. De lage respons is natuurlijk wel een kanttekening bij deze uitkomsten.

Aardgasvrije koopwoningen

6 koopwoning (bouwjaar 1992, 1992, 1993, 1994, 1999, 2022) eigenaren wonen in een aardgasvrije woning. Veel kleine energiebesparende maatregelen zijn al uitgevoerd. De kleine energiebesparende maatregelen radiatorventilatoren, radiatorfolie en waterzijdig inregelen zijn minder in trek en ongeveer de helft van de eigenaren geeft aan dit niet van plan te zijn om te gaan doen. De woningen hebben allemaal een volledig elektrische warmtepomp, zonnepanelen, vloerverwarming en koken elektrisch. Drie van de zes woningen hebben het originele dubbele glas vervangen door HR++ glas of triple glas en één is het wellicht in de toekomst van plan. De eigenaren vinden energie besparen belangrijk en tegenover aardgasvrij-klaar wonen staan ze neutraal (40%) tot zeer positief (20%). De drie voornaamste aanleidingen voor het aardgasvrij maken van de woning is de stijgende gasprijs, het gebruik maken van subsidies en bijdragen aan een beter milieu. Belemmeringen om eerder niet van het aardgas te gaan waren het wachten op techniekontwikkeling, twijfels of het elektriciteitsnet het aankan, het niet willen of kunnen betalen van de investering en het niet weten of er op de lange termijn nog in de woning gewoond zou worden. Het organiseren van informatieavonden/webinars over het energiezuinig maken van de woning en het verstrekken van subsidies zijn volgens de eigenaren manieren waarop de gemeente zich het beste voor hen kan inzetten bij het energiezuinig maken van de woning. Eigenaren willen samenwerken met mensen uit de buurt door elkaar te informeren over energiebesparing, door samen energiebesparende maatregelen uit te voeren en door samen bijeenkomsten te organiseren om ervaringen uit te wisselen.

Niet-aardgasvrije koopwoningen

48 koopwoning (bouwjaar 1990-2012) eigenaren wonen in een niet aardgasvrije woning. Veel kleine energiebesparende maatregelen zijn al uitgevoerd of zijn de eigenaren binnen nu en drie jaar van plan. 65% kookt elektrisch en 14% is van plan om dit in de toekomst te gaan doen. De kleine energiebesparende maatregelen radiatorventilatoren, radiatorfolie en waterzijdig inregelen zijn minder in trek en de helft van de eigenaren geeft aan dit niet van plan te zijn om te gaan doen of niet bekend is met deze maatregel. Overstappen naar energiezuinige apparaten (79%, waarvan 27% binnen drie jaar) en toepassen van kierdichting (48%, waarvan 13% binnen drie jaar) zijn populaire kleine maatregelen die de eigenaren in de toekomst willen uitvoeren. 75% van de woningen heeft vloerverwarming, 75% heeft zonnepanelen en 36% heeft het dubbel glas vervangen voor HR++ of triple glas. Het installeren van een hybride warmtepomp (72%, waarvan 19% binnen drie jaar), volledig elektrische warmtepomp (57%, waarvan 9% binnen drie jaar) en het vervangen van ramen

---

³ Het warme water van de cv wordt na het waterzijdig inregelen beter verdeeld over de radiatoren. Een voorwaarde om dit te kunnen doen is dat elke radiator een inregelventiel heeft.

voor HR++ of triple (66%, waarvan 9% binnen drie jaar) zijn de populairste grote maatregelen die de eigenaren in de toekomst willen uitvoeren. Het besparen van energie vinden eigenaren belangrijk en tegenover aardgasvrij-klaar wonen staan ze neutraal tot licht positief. De drie belangrijkste redenen om aan de slag te gaan met het aardgasvrij maken van de woning zijn het terugverdienen van de investering (30), bijdragen aan een beter milieu (16) en wanneer er gebruik gemaakt kan worden van subsidies en andere financieringen (22). De drie belangrijkste redenen om nu nog niet aan de slag te gaan zijn twijfels of het elektriciteitsnet het aankan (19), wachten op verbeteringen in techniek (25) en het niet willen of kunnen investeren (21). Het verstrekken van subsidies (30), online verstrekken over het energiezuinig maken van de woning (14), informatieavonden/webinars organiseren over het energiezuinig maken van de woning (14) en advies geven op locatie (15) zijn volgens eigenaren manieren waarop de gemeente zich het beste voor hen kan inzetten bij het energiezuinig maken van de woning. Eigenaren willen beperkt (22) samenwerken met mensen uit de buurt. Als er samengewerkt wordt, dan is er geen specifieke voorkeur hoe deze samenwerking eruitziet.

Aanvullend over verkeer rond basisschool De Ranonkel

Het thema verkeer speelt rond basisschool De Ranonkel vanwege de vele verkeersbewegingen rond de school. De kiss & ride strook werkt hier niet goed. In het voorjaar van 2024 heeft daarom een proef plaatsgevonden. De uitkomsten van deze proef worden met de school afgestemd. Aan de hand daarvan wordt bepaald of er een permanente wijziging plaatsvindt. In het Mobiliteitsplan 2027-2029 is budget gereserveerd om in de schoolomgeving van basisschool De Ranonkel een maatregel te nemen ter bevordering van de oversteekbaarheid/ verkeersveiligheid.

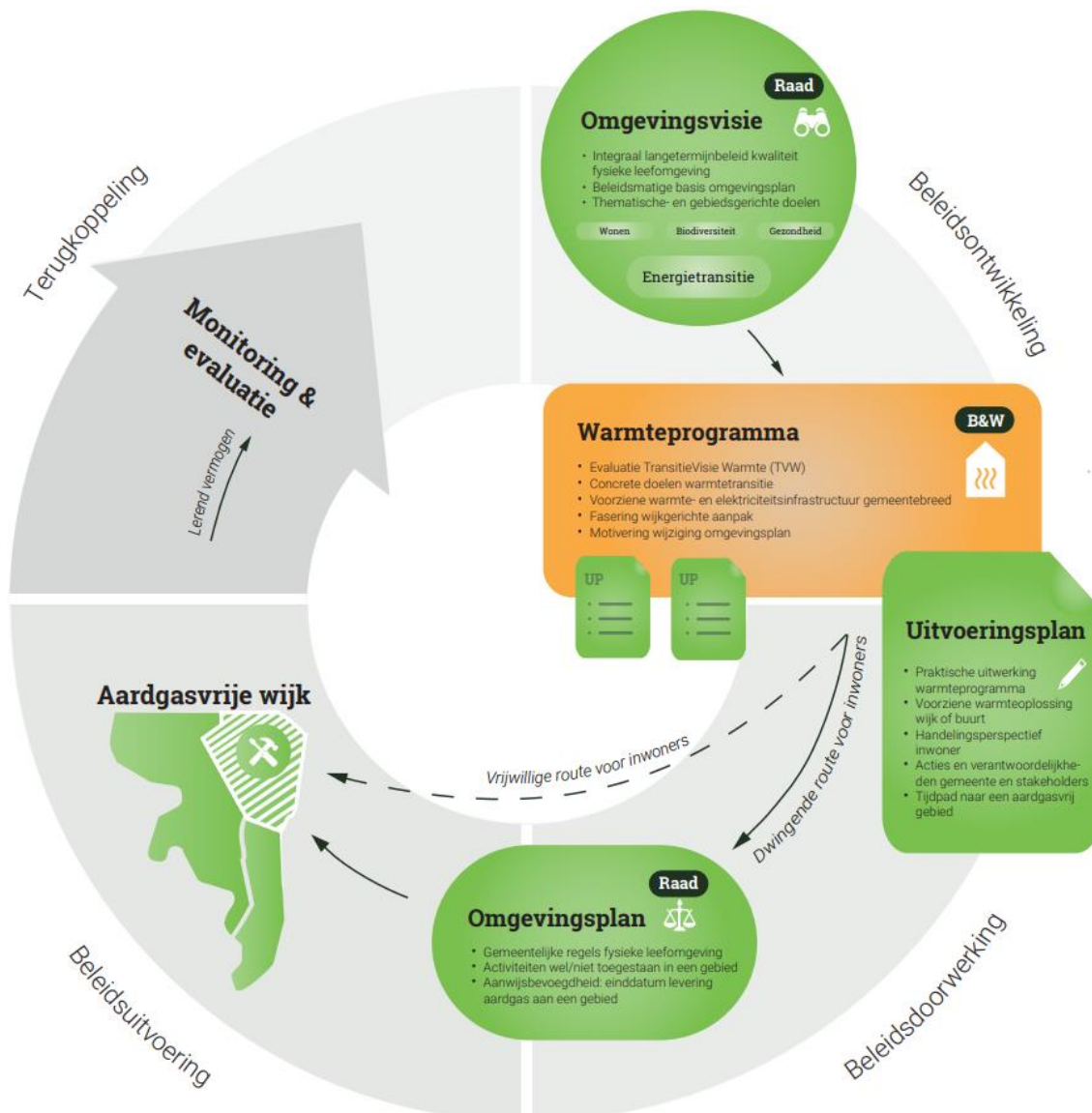
Aanwijsbevoegdheid gemeente

De zogeheten aanwijsbevoegdheid van de gemeente wordt schematisch weergegeven in onderstaand figuren betreft de dwingende route voor bewoners. Met dit WUP wordt de vrijwillige route voor bewoners (stippenlijn) uit deze figuur gevolgd.

De [omgevingsvisie](#) is door de gemeenteraad vastgesteld op 4 juli 2024. De omgevingsvisie bevat de hoofdlijnen van de ontwikkelingsrichting van de gemeente voor de langere termijn en beslaat alle thema's die belangrijk zijn voor de leefomgeving energie, klimaat, bouw, openbare ruimte etc.

Het warmteprogramma is de opvolger van de op 7 juli 2021 door de gemeenteraad vastgestelde [Transitievisie Warmte](#) en is een verplicht programma. Het warmteprogramma is in tegenstelling tot de Transitievisie Warmte veel concreter en geeft een tijdspad weer wanneer welk gebied overstapt op een alternatief voor aardgas. Dit is een zorgvuldig proces waarbij bewoners, gebouweigenaren en andere belanghebbenden worden meegenomen worden meegenomen. De transitievisie warmte moet uiterlijk in 2026 herijkt zijn. Er kan dan gebruik worden gemaakt van de dwingende route uit onderstaande afbeelding. Veelal zal er gekozen worden om ook nog een uitvoeringsplan op wijk/buurt/dorp niveau op te stellen om het draagvlak, businesscase en de gevolgen voor het elektriciteitsnet verder uit te werken.

Met een warmteprogramma eventueel gecombineerd met een uitvoeringsplan kan de gemeente ervoor kiezen om de dwingende route voor bewoners te volgen. Om dit te realiseren moet het omgevingsplan op wijkniveau gewijzigd worden, wat betekent dat er specifieke gemeentelijke regels komen voor het tijdspad en warmtealternatief voor een gebied. De tijd tussen het wijzigen van het omgevingsplan en het daadwerkelijk afsluiten van het gas is minimaal 8 jaar.

Indicatoren monitoring

Concreet kan gedacht worden aan de volgende indicatoren:

Monitoren voortgang warmtetransitie

- Ontwikkeling aantal gasaansluitingen (data Enexis)
- Ontwikkeling gemiddeld gasverbruik per woning (data Enexis)
- Ontwikkeling gemiddeld elektraverbruik per woning (data Enexis)
- Ontwikkeling ingeschatte energielabels (data Calcasa)

Monitoren voortgang acties

- Aantal bijeenkomsten klankbordgroep (projectmedewerker)
- Aantal activiteiten in de wijk (projectmedewerker)
- Betrokkenheid van bewoners bij acties (projectmedewerker)
  - o Aantal clicks website
  - o Aantal keer openen digitale nieuwsbrief
  - o Aantal aanvragen subsidie (data RVO/gemeente)
  - o Aantal aanwezigen bij bijeenkomsten en excursies
  - o Aantal huisbezoeken en warmtescans van het EnergieHuis Slim Wonen
  - o Aantal aanwezigen/respons op ijkmoment
  - o Mening van steekproef bewoners (kwalitatief d.m.v. huis aan huis aanbellen)

Monitoren ontwikkeling risico-indicatoren

- Geluidsoverlast door warmtepompen (aantal klachten opvragen binnen gemeente, projectmedewerker)
- Ontwikkelingen rond terugleverkosten en salderingsregeling (relevante ontwikkelingen worden via nieuwsbrief gecommuniceerd, projectmedewerker)
- Ontwikkelingen rond netcongestie
  - o Voortgang netverzwaring (opvragen Enexis, projectmedewerker)
  - o Aantal meldingen spanningsklachten (opvragen Enexis, projectmedewerker)
  - o Aantal meldingen van storingen (opvragen Enexis, projectmedewerker)
- Betaalbaarheid
  - o Ontwikkeling gemiddelde kosten warmtepomp (bron n.t.b., projectmedewerker)
  - o In geval opzetten subsidie: aantal aangevraagde subsidies; uitgegeven subsidiebedrag (opvragen binnen gemeente, projectmedewerker)

Gemeente
Someren